

Г І С Т О Р Ы Я Усесаюзнай Комуністычнай партыі (большэвікоў)

Пад рэдакцыяй Камісіі ЦК ВКП(б). КАРОТКІ КУРС. Адабран ЦК ВКП(б). 1938 год.

РАЗДЗЕЛ III

МЕНШАВІКІ І БОЛЬШЭВІКІ ў ПЕРЫЯД РУСКА-ЯПОНСКОЙ ВАЙНЫ І ПЕРШАЙ РУСКАЙ РЕВОЛЮЦЫІ (1904—1907 ГОДЫ).

1. РУСКА-ЯПОНСКАЯ ВАЙНА. ДАЛЕЙШЫ ўЗДЫМ РЕВОЛЮЦЫЙНАГА РУХУ ў РАСІІ. ЗАБАСТОўКІ ў ПЕЦЕРБУРГУ. ДЭМАНСТРАЦЫЯ РАБОЧЫХ ЛЯ ЗІМНЯГА ПАЛАЦА. 9 СТУДЗЕНЯ 1905 ГОДА. РАССТРЭЛ ДЭМАНСТРАЦЫІ. ПАЧАТАК РЕВОЛЮЦЫІ.

З канца XIX стагоддзя імперыялістычны дзяржава пачалі ўзмацненую барацьбу за панаванне на Ціхім акіяне, за раздзел Кітая. У гэтай барацьбе прымаў удзел і царская Расія. У 1900 годзе царскія войскі сумесна з японскімі, германскімі, англійскімі і французскімі ў нябачанай лютасці падлівалі народнае паўстанне ў Кітаі, накіраванае сваім астрым супроць імпэрыялістаў-імперыялістаў. Яшчэ раней царскі ўрад прымусяў Кітай перадаць Расіі Ляодунскі паўвостраў і краісныя Порт-Артур. Расія дабілася права будаваць чыгунку на кітайскай тэрыторыі. Была пабудавана чыгуна ў Паўночнай Манчжуріі — Кітайская Усходняя чыгуна (КЧУ) і ўведзены рускія войскі для абароны яе. Паўночная Манчжурія падверглася ваеннай акупацыі з боку царскай Расіі. Царызм падбіраўся да Карэі. Руская буржуазія будавала планы стварэння «Жоўтарасіі» ў Манчжуріі.

У сваіх захватах на Далёкім Усходзе царызм сутыкнуўся з другім драпежнікам — Японіяй, якая бясцерапатна пераўтварылася ў імперыялістычную краіну і таксама імкнулася да захватаў на азіяцкім матерыку, у першую чаргу за кошт Кітая, Японія, таксама, як і царская Расія, імкнулася забарэ сабе Карэю і Манчжурію. Японія ўжо тады мярала аб захваце Сахаліна і Далёкага Усходу. Англія, якая пабыла ўзмацнення царскай Расіі на Далёкім Усходзе, у той жа час была на старане Японіі. Насілава руска-японская вайна. Да гэтай вайны штурхалі царскі ўрад буйная буржуазія, якая шукала новых рынкаў, і найбольш рэакцыйныя сілы памешчыкаў.

Не чакаючы, пакуль царскі ўрад абвясціць вайну, Японія першая пачала яе. Мачы добра разведку ў Расіі, Японія разлічвала, што ў гэтай барацьбе будзе мець непарываемага праціўніка. Не абвешчаючы вайны, Японія ў студзені 1904 года нечакана напала на рускую краінах Порт-Артур і прычыніла рускаму флоту, які знаходзіўся ў Порт-Артур, сур'ёзныя страты.

Так пачалася руска-японская вайна. Царскі ўрад разлічваў, што вайна дапаможа яму ўмацаваць сваё палітычнае становішча і спыніць рэвалюцыю. Але яго разлікі не апраўдзіліся. Вайна яшчэ больш раскідала царызм. Драная ўброўная і абчужаная, кірэма бяздзяльнымі і прадажнымі генераламі, руская армія пачала перапаць ад паражэння да паражэння.

На вайне нажываліся капіталісты, чыноўнікі, генералы. Наволак працівала эліта дзяржавы. Войскі сабіраліся дрэнна. Калі нехалапа снарадаў, армія нібы ў насмешку атрымлівала вагоны з абрамамі. Салдаты гаварылі з горчачу: «японцы нас снарадамі, а мы іх — абрамамі». Замест таго, каб перавозіць раненых, асобныя палкі вывозілі нагарабленую царскімі генераламі мабасю.

Японцы асадылі, а ватым узлілі краінах Порт-Артур. Найбольш рад паражэнняў царскай арміі, яны разграмілі яе пад Мукдэнам. Трохсоттысячная царская армія страпіла ў гэтым баі да 120 тысяч забітых, раненых, палонных. Услед за гэтым паследаваў поўны разгром і гібель у Цусімак праліве царскага флота, пасланнага з Балтыйскага мора на дапамогу асадынаму Порт-Артуру. Паражэнне пры Цусіме азначала поўную катастрофу: з дванадцят тысяч суднаў, пасланных царом, было патоплена і вышчана трынаццаць, узята ў палон чатыры. Вайна была каячкова праіграная царскай Расіяй.

Царскі ўрад аказаўся вымушаным заключыць ганебны мір з Японіяй. Японія захавала Карэю, забрала ў Расіі Порт-Артур і палавіну Сахаліна. Народныя масы не хачелі гэтай вайны і ўсведамлялі яе шкоду для Расіі. За адсталасці царскай Расіі народ расплачваўся дарагой цаной.

Большэвікі і меншавікі па-ранаму адносіліся да гэтай вайны. Меншавікі, у тым ліку Троцкі, склаліся на пазіцыі абарончых, гэта значыць абароны «башкаўшчыны» царэ, памешчыкаў і капіталістаў.

Ленін і большэвікі, наадварот, лічылі, што паражэнне царскага ўрада ў гэтай грабежніцкай вайне карысна, таму што прывядзе да аслаблення царызма і ўмацнення рэвалюцыі.

Паражэнні царскіх войск ускурвалі перад самымі шырымі масамі народа гніе і гніе царызма. Ніякімі да царызма ў народных масах з кожным днём расла. Падзенне Порт-Артура — пачатак падзення самадзяржаў, пісаў Ленін.

Цар чаццё вайны задумываў рэвалюцыю. Ён дабіўся адваротнага, Руска-японская вайна паскорыла рэвалюцыю.

У царскай Расіі капіталістычны гніт умацаваўся гнітам царызма. Рабочыя першымі не толькі ад капіталістычнай эксплуатацыі, ад катаржанай працы, але і ад бяспраўя ўсяго народа. Таму свядомыя рабочыя імкнуліся ўмацаваць рэвалюцыйны рух усіх дэмакратычных элементаў горада і вёскі супроць царызма. Сялянства задыхалася ад бязземля, ад імпатэрыі атакі ў кабыліны, ад імпатэрыі атакі ў кабыліны і кулака. Народы, якія насілі царскую Расію, стагналі пад падвойным гнётам — сваіх уласных і рускіх памешчыкаў і капіталістаў. Эканамічны крызіс 1900—1903 гг. умацаваў бядоты працоўных мас, вайна іх яшчэ больш абрабравала. Паражэнні ў вайне ўмацнілі ў масах нявінісць да царызма. Набліжаўся капец народнаму царпенню.

Як відаць, прычыны для рэвалюцыі было больш, чым дастаткова.

У снежні 1904 года пад кіраўніцтвам Бакинскага камітэта большэвікоў была праведзена велізарная, добра арганізаваная стачка бакинскіх рабочых. Гэтая стачка скончылася перамогай рабочых, заключеннем першага ў гісторыі рабочага руху ў Расіі калектыўнага лагавора паміж рабочымі і нафтапрамысловацямі.

Бакинская стачка з'явілася пачаткам рэвалюцыйнага ўздыму ў Закаўказзі і ў рэальнае Раіі.

«Бакинская стачка паслужыла сігналам слаўных студэнцка-лютаўскіх выступленняў па ўсёй Расіі (Сталін).

Гэтая стачка была як бы перадавіччай маланкай напярэдні ад вайны рэвалюцыйнай бурні.

Пачатак рэвалюцыйнай бурні з'явіліся пазней 9 (22) студзеня 1905 года ў Пецербургу.

9 студзеня 1905 года пачалася стачка на буйным заводзе Пецербурга — Пушкіўскім (цяпер Кіраўскі завод). Гэтая стачка пачалася з-за звалнення з завода чатырох рабочых. Стачка на Пушкіўскім заводзе была разрасталася, да яе далучаліся іншыя заводы і фабрыкі Пецербурга. Стачка стала ўсёагульнай. Рух грозна рос. Царскі ўрад рашыў у самым пачатку палавіць рух.

Лічэ ў 1904 годзе, да пушкіўскай стачкі, паліцыя стварыла пры дапамозе правакатара папа Гапона сваю арганізацыю сарод рабочых — «Сход рускіх фабрычна-заводскіх рабочых». Гэтая арганізацыя мела свае аддзяленні ва ўсіх раёнах Пецербурга. Калі пачалася стачка, поп Гапон на сходах свайго таварыства прапанаваў правакатарскі план: 9 студзеня ніякай забарушы ўсе рабочыя і ў мірнай працы і харугамі і царскім партрэтамі пойдучы да Зімнага палаца і палавіць цару петыцыю (прасьбу) аб сваіх патрабах. Цар, моў, выйдзе да народа.

Сарод пеціх стачак асабліва выдзяляецца стачка Іванова-Вазнесенскіх рабочых. Яна прадаўжалася з канца мая да пачатку жніўня 1905 года, гэты значны амаль два з палавінай месяцы. У стачцы прымаў удзел каля 70 тысяч рабочых, сарод іх было многа жанчын. Стачкай кіраваў Паўночны камітэт большэвікоў. Амаль штодзень за горадам на раце Талды збіраліся тымчасовыя рабочыя. Тут на сходах яны абмяркоўвалі свае рабочыя нужды. На сходах рабочыя выступалі большэвікі. Каб палавіць стачку, царскія ўлады загадалі войскам разганяць рабочых, страляць у іх. Было забіта некалькі дзесяткаў і ранена некалькі сот рабочых. Горад быў аб'яўлены на асадынае становішча. Аднак рабочыя трымаліся стойка і на работу не ішлі. Рабочыя і іх семі галдалі, але не адваліліся. Толькі надзвычайнае зьявіненне прымусяла рабочыя стаць на работу. Стачка агартавала рабочыя.

Яна паказвала ўзор мужнасці, стойкасці, вытрыманасці, салідарнасці рабочага класа. Яна паслужыла сапраўднай школай палітычнага выхавання іванова-вазнесенскіх рабочых.

У перыяд гэтай забастоўкі іванова-вазнесенскія рабочыя стварылі Совет упунаважаных, які быў фактычна адным з першых Советаў рабочых дэпутатаў у Расіі.

Палітычны стачкі рабочых ускаліхнулі ўсю краіну. Следы за горадам пачала ўзнімацца вёска. З вёскаў пачалася саліонка кваліфікацыі. Сяляне велізарнымі натоўпамі ішлі супроць памешчыкаў, грамілі іх маёнткі, цукровыя і вінакурныя заводы, падпалвалі памешчыцкія палацы і сядзібы. У рэальнае месці сяляне захватвалі памешчыцкую зямлю, прыбегалі да масавай парубкі лесу, патрабавалі перадачы царскага ўрада.

Петыцыя абмяркоўвалася на рабочых сходах, у яе ўносіліся папярэкі і змены. На гэтых сходах выступалі і большэвікі, не называючы сябе адкрыта большэвікамі. Пад іх удзелам у петыцыю былі ўключаны патрабаванні свабоды друку і слова, свабоды рабочых саюзаў, склікання Установага схода для азначэння дзяржаўнага ладу Расіі, роўнасці ўсіх перад законам, адзінства царквы ад дзяржавы, спынення вайны, устанавлення 8-гадзіннага рабочага дня, перадачы зямлі сялянам.

Выступваючы на гэтых сходах, большэвікі даказвалі рабочым, што свабоду не здабываюць просьбамі да цара, а завойваюць са зброяй у руках. Большэвікі перасцерагалі, што ў рабочых будучы страляць. Але спыніць працы да Зімнага палаца яны не змаглі. Значная частка рабочых лічце верыла, што цар ім дапаможа. Рух а велізарнай сілай захватываў масы.

У петыцыі пецербургскіх рабочых гаварылася:

«Мы, рабочыя г. Пецербурга, нашыя жонкі, дзеці і бязземельныя старцы-бацькі, прышлі да цябе, га судар, шукаць правды і абароны. Мы абвішчалі, нас прыгнатылі, абнажарвалі непасрэльнай працай, навамі адзекваючы, у нас не прызнаюць людзей. Мы і, цярпець, але не штурхаюць усе дзень і дзень у вір нішчаты, бясправа і не вунта, нас душаць деспатызм і свавольства... Надшмоу канец царпенню. Для нас прышмоу той страшны момант, калі пачне смерць, тым прадаўжэнне нявысокаго мук...»

9 студзеня 1905 года на святанні рабочыя пайшлі да Зімнага палаца, дзе знаходзіўся тады цар. Рабочыя ішлі дэма і царскімі, неслі царскія партрэты і царкоўныя харугвы, сяжалі лілітвы, ішлі бяззбройныя. Усяго сабралася на вуліцах звыш 140 тысяч чалавек.

Нікалай другі сустрэў іх недружаўна. Ён загадаў страляць у бяззбройных рабочых. Больш тысячы рабочых было ў гэты дзень забіта царскімі войскамі, больш 2 тысяч паранена. Вуліцы Пецербурга былі заліты крывёю рабочых.

Большэвікі ішлі разам з рабочымі. Многія з іх былі забіты або арштанты. Большэвікі тут жа, на залітых крывёю вуліцах, растлумачвалі рабочым, хто віновіць гэтага жахлівага злачынства і як трэба з ім амагацца.

Дзень 9 студзеня стаў называцца «Крывавы дзень». 9 студзеня рабочыя атрымалі крывавы ўрок. У гэты дзень была растраляна вера рабочых у цара. Яны зразумелі, што толькі барацьбой можна дабіцца сваіх правоў. Ужо к вечару 9 студзеня ў рабочых раёнах пачалі будаваць барыкады. Рабочыя гаварылі: «Цар нам усупаў, але — і мы яму усуплем!»

Страшная вестка аб крывавым аладзеным нара разнеслася ўсюды. Абурэніе і аслабленне ахалілі ўвесь рабочы клас, усю краіну. Не было горада, дзе-б рабочыя не баставалі ў знак пратэсту супроць злачынства цара і не выступалі палітычнымі патрабаванняў. Рабочыя ішлі паліцар на вуліцы з лозунгам «Славаў самадзяржаў». Лік стачачнікаў у студзені дасягнуў велізарнай лічбы — 440 тысяч. За адзін месяц баставала рабочы больш, чым за ўсё папярэдняе дзесяцігоддзе. Рабочы рух узняўся на велізарную вышыню.

У Расіі пачалася рэвалюцыя.

Рабочы і сялянскі рух і рад паражэнняў рускіх войск у руска-японскай вайне аказалі свой уплыў на армію. Гэта апора царызма захісталася.

У чэрні 1905 года ўспыхнула паўстанне ў Чорнаморскім флоте, на броненосцы «Пацёмкін». Броненосец у гэты час стаў недалёка ад Олеса, у якой праходзіла агульная стачка рабочых. Паўстаўшыя матросы распарывілі з найбольш ненавіснымі ім афіцэрамі і прыялі броненосец у Олесе. Броненосец «Пацёмкін» перайшоў на старану рэвалюцыі.

Ленін надаваў гэтай паўстанню велізарнае значэнне. Ён лічыў неабходным, каб большэвікі кіравалі гэтым рухам, зважалі яго з рухам рабочых, сялян і масовых гарнізонаў.

Цар паслаў супроць «Пацёмкіна» ваенныя судны, але матросы гэтых суднаў адмовіліся страляць па сваіх паўстаўшым таварышам. Некалькі дзён на броненосцы «Пацёмкін» разважыліся чырвоны сціг рэвалюцыі. Але тады, у 1905 годзе, партыя большэвікоў не была адзінай партыяй кіравальнай рухам, як гэта было пазней у 1917 годзе. На «Пацёмкіне» было не мала меншавікоў, эсэраў і анархістаў. Таму не гледзячы на ўдзел у паўстанні асобных сацыял-дэмакратаў, яно не мела правільнага і дастаткова вопытнага кіраўніцтва. Частка матросаў у рашучы момант захісталася. Астатнія судны Чорнаморскага флота не дагучыліся да паўстаўшага броненосца. Не маючы вугалю і харчоў, рэвалюцыйны броненосец быў вымушан пайсці да берагоў Румыніі і здацца румынскім уладам.

Паўстанне матросаў на броненосцы «Пацёмкін» скончылася паражэннем. Папаўшы ў далейшыя ў рукі царскага ўрада матросы былі адданы пад суд. Частка была пакарана смерцю, частка саслана на катаргу. Але самы факт паўстання меў выключна важнае азначэнне. Паўстанне на броненосцы «Пацёмкін» з'явілася першым масавым рэвалюцыйным выступленнем у арміі і флоте, першым пераходам буйнай часткі царскіх войск на старану рэвалюцыі. Паўстанне гэта збрала для рабочых, сялянскіх і асабліва саміх салдат і матроскіх мас больш вразу.

Рух сялян стаў у гэты перыяд распаўсюджвацца ў цэнтры Расіі, у Паволжы, у Закаўказзі, асабліва ў Грузіі.

Сацыял-дэмакраты ўсё глыбей сталі пранікаць у вёскі. ЦК партыі выпусціў зварот да сялян: «Сяляне, да нас наша слова». Сацыял-дэмакратычны камітэты ў Тверскай, Саратаўскай, Палтаўскай, Чэрнігаўскай, Екацерынаслаўскай, Тыфліскай і многіх іншых губернях выпускілі адрозы да сялян. У вёсках сацыял-дэмакраты склікалі сходы, арганізавалі гурткі з сялян, стваралі сялянскія камітэты. Летам 1905 года ў рэальнае праходзілі арганізаваныя сацыял-дэмакраты забастоўкі сельскагаспадарчых рабочых.

Але гэта быў толькі пачатак сялянскай барацьбы. Сялянскі рух ахаліў толькі 85 паведаў, гэты значыць прыблізна сёму частку ўсяго ліку паведаў еўрапейскай часткі царскай Расіі.

3. ТАКТЫЧНЫЯ РОЗНАГАЛОССІ ПАМІЖ БОЛЬШЭВІКАМІ І МЕНШАВІКАМІ. III ЗЕД ПАРТЫІ. КНІГА ЛЕНІНА «ДЗВЕ ТАКТЫКІ СОЦЫЯЛ-ДЭМАКРАТІЎ ДЭМАКРАТЫЧНАЙ РЕВОЛЮЦЫІ». ТАКТЫЧНЫЯ АСНОВЫ МАРКСІСЦКАЙ ПАРТЫІ.

Рэвалюцыя прывяла ў рух усе класы грамадства. Паварот у палітычным жыцці краіны, выкліканы рэвалюцыяй, зрушыў іх са старых, аседажных пазіцый і прымусяў іх перагрупавацца прыстасоўна да новай абстаноўкі. Кожны клас, кожная партыя стараліся вырацаваць сваю тактыку, сваю лінію паводзіць, свае адносіны да іншых класаў, свае адносіны да ўрада. Нават царскі ўрад аказаўся вымушаным вырацаваць сваю, невяжыную для яго, новую тактыку, у выглядзе аб'явления склікаць «прадстаўнічую Установу» — бумігівую думу.

Неабходна было вырацаваць сваю тактыку і сацыял-дэмакратычнай партыі. Гэтая патрабавала нарастаюча ўздым рэвалюцыі Гэтага патрабавалі не першыя адкладаныя практычныя пытанні, якія сталі перад пролетарыятам: аб арганізацыі ўброўнага паўстання, аб звяржэнні царскага ўрада, аб стварэнні часовага рэвалюцыйнага ўрада, аб удзеле сацыял-дэмакраты ў гэтым урадзе, аб адносінах да сялянства, аб адносінах да ліберальнай буржуазіі і г. п. Неабходна было вырацаваць агульную і прадуманую марксісцкую тактыку сацыял-дэмакратыі.

Але дзюкуючы апаратуры і раскольніцкім дзеяннем меншавікоў Расіі сацыял-дэмакратыя аказалася ў гэты час расколаты на дзве фракцыі. Раскол неўладна быў ішчэ лічым поўным, і гэтыя дзве фракцыі не былі яшчэ фармальна дзюма рознымі партыямі, але на справе яны вельмі напаміналі дзве розныя партыі, што маюць свае ўласныя цэнтры, свае ўласныя газеты.

Пагубнае распакоў спрыяла тая акалічнасць, што меншавікі да сваіх старых рознагалосцяў з большасцю партыі па арганізацыйным пытанню дадалі новы рознагалосці — рознагалосці па тактычным пытанню.

Адоўнасць адзінай партыі прывяла да адоўнасці адзінай партыйнай тактыкі.

Можна было-б азначыць выхад са становішча, калі-б склікаў бяздзяльнае чарговае III з'езд партыі, устанавіць на з'ездзе агульную тактыку і абавязваць меншасць чэсна праводзіць у жыцці рашэнні з'езда, падпарадкавацца рашэнням большасці з'езда. Гэты іменна выхад і прапанаваў большэвікі меншавікам. Але меншавікі і слушачь не хачелі аб III з'ездзе. Лічачы азначэнствам пакідаць далей партыю без тактыкі, адобранай партыяй і абавязковай для ўсіх членаў партыі, большэвікі рашылі ўзяць на сябе ініцыятыву склікання III з'езда.

На з'езд былі запрошаны ўсе арганізаваныя партыі, як большэвіцкія, так і меншавіцкія. Але меншавікі адмовілі ад удзелу на III з'ездзе і рашылі склікаць свой з'езд. Яны назвалі свой з'езд канферэнцыяй таму што з'ездзе гэта быў з'езд партыйны з'езд меншавікоў, рашэнні якога лічыліся абавязковымі для ўсіх меншавікоў.

У красавіку 1905 года быў склікан у Лондане III з'езд Расійскай сацыял-

дэмакратычнай партыі. На з'езд з'ехалі 24 дэлегаты ад 20 большэвіцкіх камітэтаў. Былі прадстаўлены ўсе буйныя арганізацыі партыі.

З'езд асудзіў меншавікоў, як «адкалоўшых частку партыі», і перайшоў да чарговых пытанняў па вырацоўцы тактыкі партыі.

Адначасова са з'ездам сабралася ў Жаневе канферэнцыя меншавікоў.

«Два з'еды — дзве партыі» — так вызначыў становішча Ленін.

І з'езд і канферэнцыя абмяркоўвалі па сутнасці справы адны і тыя-ж тактычныя пытанні, але рашэнні па гэтых пытаннях былі прыняты прамі процілеглага характару. Два розныя галы рэвалюцыйныя прыняты на з'ездзе і канферэнцыі, ускрылі ўсю глыбіню тактычных рознагалосцяў паміж III з'ездам партыі і канферэнцыяй меншавікоў, паміж большэвікамі і меншавікамі.

Вось асноўныя пункты гэтых рознагалосцяў.

Тактычная лінія III з'езда партыі. З'езд лічыў, што, не гледзячы на буржуазна-дэмакратычны характар аб'яваўшайся рэвалюцыі, не гледзячы на тое, што яна не можа ў ланы момант выйсці з рамак дапушчальнага пры капіталізме, у яе поўнай перамозе зацікаўлены перш за ўсё пролетарыят, бо перамога гэтай рэвалюцыі дала-б пролетарыяту магчымасць арганізавацца, падняцца палітычна, набыць вопыт і новы палітычнага кіраўніцтва працоўнымі масамі і перайсці ад рэвалюцыі буржуазнай да рэвалюцыі сацыялістычнай.

Тактыку пролетарыята, разлічаную на поўную перамогу буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі, можа падтрымаць толькі сялянства, бо яно не можа распаўсюцца з памешчыкамі і атрымаць памешчыцкія землі без поўнай перамогі рэвалюцыі. Сялянства з'яўляецца таму, натуральным саюзнікам пролетарыята.

Ліберальная буржуазія не зацікаўлена ў поўнай перамозе гэтай рэвалюцыі, бо ёй патрэбна царская ўлада, як бізун супроць рабочых і сялян, якія яна баіцца больш за ўсё, і яна будзе старацца захавань царскую ўладу, абмежаваныя ў некалькіх у правах. Таму ліберальная буржуазія будзе старацца скончыць справу адзелькай з царом на мала канстытуцыйнай марнахці.

Рэвалюцыя перамога толькі ў тым выпадку, калі яе ўзначаліць пролетарыят, калі пролетарыят, як правяды рэвалюцыі, адоўзе забяспечыць саюз з сялянствам, калі ліберальная буржуазія будзе ізалявана, калі сацыял-дэмакратыя прыме актыўны ўдзел у справе арганізацыі народнага паўстання супроць царызма, калі будзе створана ў рэальнае пераможная паўстання часовы рэвалюцыйны ўрад, зольны выкараваць карэнныя кантроль рэвалюцыі і склікаць усенародны ўстаючы сход, калі сацыял-дэмакратыя не адмовіцца пры спрыяючых умовах прыняць удзел у часовым рэвалюцыйным урадзе, каб дзвесці да канца рэ-

валюцыі. Паколькі рэвалюцыя буржуазная, то правальном рэвалюцыі можа быць толькі ліберальная буржуазія. Не з сялянствам павінен збліжацца пролетарыят, а з ліберальнай буржуазіяй. Галоўнае тут — не адлучыць ліберальную буржуазію свай рэвалюцыянасці і не даць ёй поведу адхіснуцца ад рэвалюцыі, бо калі яна адхіснуцца ад рэвалюцыі, рэвалюцыя аслабе.

Магчыма, што паўстанне перамога, але сацыял-дэмакратыя пасля перамогі паўстання павіна адысці ў старану, каб не адлучыць ліберальную буржуазію. Магчыма, што ў рэальнае паўстання будзе створан часовы рэвалюцыйны ўрад, але сацыял-дэмакратыя ні ў якім выпадку не павіна прымаць у ім удзелу, таму што гэты ўрад не будзе сацыялістычным па сваёму характару, а галоўнае — сваім удзелам у ім і сваёй рэвалюцыянасцю сацыял-дэмакратыя можа адлучыць ліберальную буржуазію і тым падарваць рэвалюцыю.

З пункту гледжання перспектывы рэвалюцыі было-б лепш, калі-б была склікана якая-небудзь прадстаўнічая ўстанова, нахшталь Земскага сабора ці Дзяржаўнай думы, якую можна было-б падвергнуць даўленню рабочага класа зноўку, каб ператварыць яе ва Установу сход або штурхнуць яе на тое, каб яна склікала Установа схода.

У пролетарыята ёсць свае асобныя, чыста рабочыя, інтарэсы і яму патрэбна было-б завацца гэтым іменна Інтэрэсамі, а не прабаваць стаць прадаўром буржуазнай рэвалюцыі, якая з'яўляецца агульнапалітычнай рэвалюцыяй і якая дзючыць, стала быць, усіх класаў, а не толькі пролетарыята.

Такія былі каротка, дзве тактыкі двух фракцыі Расійскай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі.

Класічную крытыку тактыкі меншавікоў і геніяльнае абгрунтаванне большэвіцкай тактыкі даў Ленін у сваёй гістарычнай кнізе «Дзве тактыкі сацыял-дэмакратыі ў дэмакратычнай рэвалюцыі».

Яна была вышчучана ў свет у ліпені 1905 года, гэта значыць праз два месяцы пасля III з'езда партыі. Судачына па загалоўку кнігі, можна было падумаць, што Ленін закрэнае ў ёй пытанні тактыкі толькі перыяду буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі і мае на ўвазе толькі рускіх меншавікоў. На самай справе, крытыкуючы тактыку меншавікоў, ён выкрываў разам з тым тактыку міжнароднага апаратуры ў перыяд буржуазнай рэвалюцыі і праводзячы розніцу паміж рэвалюцыйна-стацыйнай, — ён сфармуліраваў разам з перыяд пераходу ад рэвалюцыі буржуазнай да рэвалюцыі сацыялістычнай.

АКАЗАЦЬ ДАПАМОГУ АСІНТОРФУ

На Асінторфе, за некалькі дзесяткаў крокаў ад 8 пасёлка, за кустарнікам пачынаюцца тарфяныя палі. Яны распасціраюцца далёка-далёка, за дзесяцікі кілометраў, зліваючыся з гарызонтам Канда на відаць. Палі зараз пакрытыя сцюрч чорнымі пластамі торфу. Яго трэба ўборач, і чым хутчэй, бо надвор'е зараз змянае.

Ні адна тона торфу не павіна астацца на балоне не ўбранай. Патрэбна чоткая работа, напорлівасць і ініцыятыва кожнага на сваім участку. Замест гэтага кіраўнікі завода, начальнікі участкаў кінуліся ў паіну, разгубіліся і зусім апусцілі рукі, ніхай моў, ідзе, як ідзе.

На заводзе зараз выдлучаюцца пяць станціяў. На балоне ляжыць яшчэ не ўбраным (на вестках на 11 верасня) 121.760 тон торфу — 50 проц. усёй здабычы.

Асноўная маса гідраторфу сканцэнтравана на 2-м участку. Тут яшчэ не ўбран торф з велізарнага масіва ў 800 гектараў.

Нехапае рабочых, — аб гэтым гавораць у канторы на балоне, у сталовай. Але аб гэтым толькі гавораць, нічога не робяць, каб знайсці людзей, мабілізаваць іх на ўборку торфу.

А рабочыя-тарфянікі ёсць. Вы іх уобачыце на вуліцах пасёлка бадзючыхся без справы, у канторы, у інтэрнатах. На 2 участку выходзіць на работу, па словах нач. поля сушкі т. Дункіна і гэхнарука участка т. Харошка, 623 чалавекі. А астатнія 80 дзе? Бадзючацца дзе прыкладна. Днём, у самы разгар работы, кантора ўчастка бітком набіта тарфянікамі. У здаровы, у асноўным, правяты рабочы калектывы зацікалены лодыры і праглышчыкі; яны разлагаюць асобныя брыгады, участкі. Але з гэтым нічо не змагаюцца. Вельмі слаба палітычна-масавая работа. Рабочы калектывы не мабілізуюцца на ліквідацыю працы. Тут прывыклі больш да адміністрацыі.

На 2 участку штодня не выходзіць на работу да 40—50 чалавек. Многія рабочыя і цэлыя брыгады не выконваюць сваіх норм выпрацоўкі. Учот работы брыгад з 3 верасня наогул спынілі. Многія рабочыя ў такі крытычны момант пакідаюць завод. З 30 жніўня па 10 верасня з другога участка (начальнік тав. Маргуноў) паехала 140 чалавек. Але гэта чамусь нічога не трывожыць. Тут ужо прывыклі да цяжкасці рабачай сілы, якая так моцна б'е па вытворчасці.

На заводзе ёсць выдатныя стыхануці-тарфянікі (брыгады па ўборцы тт. Рабовай, Мядзведзевай і інш.), які выконваюць свае нормы на 200—250 проц. Паміж брыгадамі разгарнулася спаборніцтва на заявавіне пераходнага чырвонага сцяга. Але тут зноў-такі ніхто не ўначаліў гэтую справу. Тарфяніцы прадастаўлены самі сабе. Ні гутарак, ні чытак газет на інтэрнатах не праводзіцца. Затое тут можна часта сустрэць п'яніц, хулігануў, якія арганізуюць ноччу дэбосы, тэарызуюць інтэрнаты, запалохваюць работніц.

А тарфком, чым-жа ён займаецца? Работнікі тарфкома, у тым ліку яго старшыня тав. Астапенка, рэдка бываюць на балоне, у інтэрнатах.

Працоўная дысцыпліна ў многіх брыгадах (Салтановіча, Прыміча і інш.) вельмі нізкая. Ёсць выпадкі, калі людзі пакідаюць работу сярод дня і ідуць на паслак. Дзесятнікі, начальнікі палёў сушкі не звяртаюць на гэта ўвагі, а часам самі палымі днямі не бываюць на балоне. Зусім неапраўдана, чаму тав. Амельчанка (дырэктар завода) і самы гарачы час адпусціў у адпачынак адразу двух намеснікаў, тт. Салаўя і Смаляка?

Не зусім добра а вывазкі торфу з балота. Белдэрс павінен штодня вывезці 1200 тон торфу. На справе-ж вывозіцца 700 тон. Замест 820 вагнетак падаюць 520, а то і менш. Кіраўніцтва Белдэрс не выконвае рашэння партыі аб вывазі Фрээрнага торфу. Замест 100 вагнетак вывозіць 20. Да гэтага часу не выпрацаван графік работ па вывазі.

Становішча на буйнейшым тарфяным гіганце рэспублікі вельмі напружанае. Для таго, каб да і кастрычніка ўборач усяго торфу павіна была выдзелена ўдзяляцца на работу не менш 1.800 чалавек. Такой колькасці рабочых Асінторфу не мае. Заводу патрэбна аказаць неадкладную дапамогу.

У першую чаргу гэта адносіцца да групы раёнаў (Аршанскі, Дубровенскі і інш.), Віцебскай вобласці, якія знаходзіцца па суседству з заводам.

Віцебскія абласныя арганізацыі павіны зараз-жа прыняць усе меры, каб дапамагчы Асінторфу ўборач з балота да аднае паглыну торфу. Малейшае прамаруджанне пагражае мільёнам рублёў страт.

І. ВАСІЛЬКОУ.
г. Орша, Асінторф.

ПАРУШАЛЬНІКІ ДЗЯРЖАЎНЫХ РАСЦЗНАК НА ЛЕСАЗАГАТОВКАХ І ВЫВАЗЦЫ

Азербанскі лесаўчастак Рагачоўскай сплудоўнай канторы сістэматычна не выконвае плана лесазагатоўкі і лесавываза. У першым паўгоддзі план выканан усяго толькі на 50 проц. Не лепш становішча з выкананнем плана і ў трэцім квартале.

Асноўная прычына негата адставаў — вялікі ненармальнасці ў аплане рабачай сілы на лесазагатоўках і лесавывазах.

На тэрыторыі Азербанскай дачы, апрача асноўнага лесазагатоўчыка — Азербанскага лесасеклаацыйнага участка, ёсць рад так званых самазагатоўчыкаў, якія скрозь ў усёды парушаюць пастанову Савета Народных Камісарыяў СССР аб адных цэнах на лесазагатоўчыных работках.

Вось некалькі фактаў.

Жлобінскі горкамаг павінен за вываз аднаго кубаметра дрэў на адлегласць 6—7 кілометраў 10 рублёў замест існуючых расцэнкі ў 4 р. 41 кап., а за перавозку аднаго кубаметра стравой хвойнай драўніны на такую-ж адлегласць — 15 рублёў замест 6 р. 56 кап. згодна расцэнкі.

Украінскі соўгас «Запарожжа» № 15 павінен за вываз аднаго кубаметра дэлавой драўніны 15 рублёў замест установаў расцэнкі ў 2 р. 17 кап. — 4 р. 13 кап.

Сістэматычна таксама парушаюць расцэнкі на аплане за лесазагатоўкі і

лесавывазу рагачоўскага аптэка, цырульня «Труд» і рад іншых гаспадарчых арганізацый.

Гэта антыдзяржаўная практыка, паміненні чымі гаспадарчых арганізацый, якія парушаюць дзяржаўныя расцэнкі, займаюцца пераманьваннем рабачай сілы, — не дае матчынасці нашай канторы выконваць дзяржаўны план лесазагатоўкі і лесавываза. У многіх выпадках возчыкі з калгасаў, замест выканання дэдаваўных планаў калгасам, захапляюцца высокай аплатай, кідаюць у нас работу і пераходзяць працаваць да гэтых самазагатоўчыкаў.

Асабліва скарыстоўваюць усе гэтыя ненармальнасці ў аплане працы аднаасобнікі, якія, замест выканання дзяржаўных планаў, працуюць у большай частцы на загатоўцы і вывазі лесу для самазагатоўчыкаў. Высокі заробкі аднаасобнікаў на гэтых работках раённа-дэлавым не ўлічваюцца пры аб'яднанні іх падаткам на несельскагаспадарчыя работы.

Ад усіх гэтых фактаў зьяяцца адзіныя цэны на лесазагатоўчы і сплудоўныя работы добра вядома рагачоўскаму раёнаму пракурору, але чамусь ні адзін парушальнік пастановы Соўнаркома СССР па гэтым пытанню ім не прыгаварыў да адказнасці.

Начальнік Азербанскага лесасеклаацыйнага участка ХУДАЛЕП.
Адзаны за забеспячэнне палівам РАГАЧОЎСКІ.

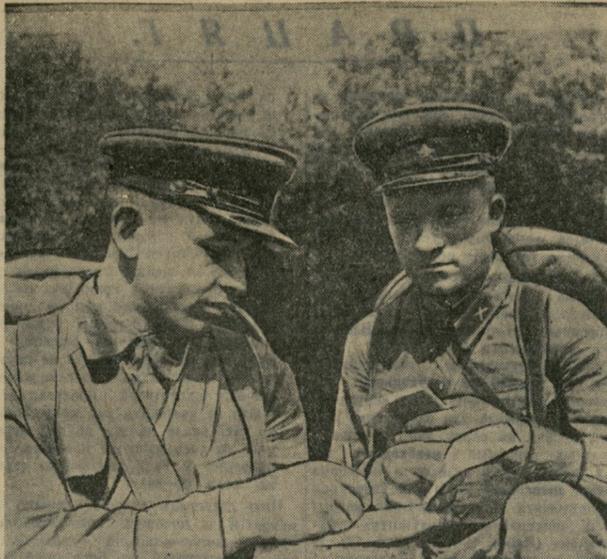
Гэтыя антыдзяржаўныя дзеянні дырэктара спіртзавода і кіраўнікоў многіх іншых гаспадарчых арганізацый прывялі да таго, што Цёмналіскі лесушчэстак не мае зараз ні аднаго лесавоў і правальнае выкананне плана трэцяга квартала.

Адпаведныя савецкія органы не сочаць за выкананнем пастановы Соўнаркома СССР ад 22 снежня 1937 года, якая накіраваўна забараняе ўсім самазагатоўчышчыкам псаматарыяў і дрэў павялічваюць расцэнкі на загатоўкі і вываз лесу супроць існуючых расцэнкі, у даным раёне на прадпрыемствах Наркамлеса.

Трэба адначыць, што прымяняемая практыка ажыята ў расцэнках аплаты за работу па загатоўцы і вывазі лесаматэрыялаў ставіць пад пагрозу выкананне плана 1938 года ўсім лесаматэрыяламі і мехлунітам Наркамлеса СССР.

З 1 верасня г. г. ва ўсіх лесаматэрыялах і мехлунітах СССР павіна было працаваць 14.000 падаво па вывазі лесу, а працуе толькі 1.950. Німапа такому становішчу пасадзейнічалі злыяныя парушальнікі дзяржаўных расцэнкі. Неабходна прыняць усе меры для ліквідацыі ажыята ў расцэнках на лесазагатоўкі і лесавывазу.

Калганікі А. Лаўрыноўіч, С. Бынаў і інш.

Выдатнікі баявой і палітычнай падрыхтоўкі пішучы зметку ў баявым лісьце. На адымку (злева направа): байцы Г. ПЕТРОВ, Д. С. КАЗЛОУ. Фото А. Веліжаніна.

ЖЫЦЦЁ ЧЫРВОНОЙ АРМІІ БУДНІ БАЯВОЙ ВУЧОБЫ

Падраздзяленню, якім камандуе камасмолец тав. Белакурскі, была пастаўлена задача — ахоўваць левы фланг калона ад раптоўнага нападу авіяны і танкаў. Некалькі кілометраў былі пройдзены апакойна. Дазоры заўважылі набліжэнне танкаў.

— Танкі злева, — раздалася каманда. Ездзіць маланкава павярыўлі коней у бой. Артылерысты амаль на-хвалу разгарнулі свае гарматы. Наводчыкі павярыўлі жэрла гармат у бок «спраціўніка», і калі раздаліся словы каманды, загрымеў выстрал. Атака была адбіта.

Зноў магутныя гарматыны выстралы патрылі паветра, калі бакавой паходнай заставе спатрэбілася артылерый-

ская падтрымка. Без промаху білі артылерысты па агнявых пушчах пяхоты «спраціўніка». Выдатна дзейнічаў разведчык Агутаў. Ён атрымаў заданне разведчыц сьлі «спраціўніка» і аддаў дэкладныя весткі. Добра прапавала аддэляцыя камасольца тав. Махавых. Камасольцы Маслаў і Дзерожы дэкладна вылічылі даныя для стралбы.

Такія рэзультаты невыпадковы. Падраздзяленне тав. Белакурскага займае вядучую ролю ў цэлі, бо камасольцы падраздзялення ідуць у першых рэдах спаборнічаючых, асабістым прыкладам вядуць за сабой байцоў.

РЫН.

МАЛАДЫ БОЛЬШЭВІК

Каваль гомельскага завода імя Кагановіча камасмолец П. В. Абрамовіч параўнаўча няўдана прышоў у Чырвоную Армію. Але і за гэты кароткі тэрмін ён здолеў лабіцца выключных рэзультатаў. Ён вядом у часці як выдатны кулямётчык і фізкультурнік. Некалькі месяцаў назад яго вылучылі намеснікам палітрука, і на гэтай новай для яго справе тав. Абрамовіч паказава прыклад сапраўды большэвіцкай работы.

Тав. Абрамовіч моцна звязан з майскай байцоў паводзінна. Яго любіць, да яго звяртаюцца за дзесяткамі пытанняў і просьбаў. У ім бачыць чужака і вядомага чалавека.

У падраздзяленні выдатна пастаўлена масава-палітычная работа. Байцы добра разбіраюцца ў пытаннях міжнароднай і ўнутранай палітыкі.

А. ЛЮБІМЦАУ.

ШАХМАТНЫ І ШАШАЧНЫ ТУРНІРЫ НА ПЯРШЫНСТВА БССР

14 верасня на шахматным турніры адбылося дзятрымае адкладзення і неадбыўшыся партыі. Каміненскі пасля няўдольнага супрацьдзейнення праіграў Насішонок. Партыя майстра Дуа-Ханімірскага з гомельчанінам Брытманам скончылася ўнічыю. Без асаблівай труднасці чэмпіён БССР Сіліч выйграў у Брытмана. Дуа-Ханімірскі ўчора выйграў у Версэва.

Сыграны дзве партыі, якія не адбыліся ў першым туры: партыя майстра Панава — гроемейстар Ліліентаў адкладзена ў лепшым становішчы ў майстра Панава Іваноў выйграў у Сташэўскага.

Пасля чатырох тураў гроемейстар Ліліентаў мае 3 з трох і адну адкладзеную ў горшым становішчы, Маневіч — 3 з чатырох, майстар Панава — 2 з трох і адну адкладзеную ў лепшым становішчы, Сіліч і Насішонок — па 2,5 з чатырох.

У шашачным турніры адбыўся чарговы — шосты тур. Майстар Гардон выйграў у Берлінкова, Борак у Ярашона, Лужын у Храпуноўна, Каліноўна і Кабакова. Партыі майстра Патроў — Бернштейн і Грушэцкі — Гардзевіч закончыліся ўнічыю.

Пасля шасці тураў на першым месцы 17-гадова Сёма Борак і майстар Гардон — па 4,5 з шасці. Далей ідуць майстар Патроў і Каліноўна — па 3,5; Кабакоў, Лужын, Гардзевіч і Грушэцкі па 3; Бернштейн і Бернштейн па 2,5 з шасці.

Учора на шахматным і шашачным турнірах быў выходны дзень. Гроемейстар Ліліентаў у вялікай зале Дома тэхнікі даў свая адначасовай ігры ў шахматы на 29 дошках. Гроемейстар выйграў 18 партыяў, праіграў 5 і 6 скончыліся ўнічыю.

Сёння чарговы пяты тур шахматнага турніра і сёмы і восьмы туры шашачнага турніра.

ЗНІШЧЫЦЬ ПЕРАШКОДЫ У ВУЧОБЕ

На большасці факультэтаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта знятыя распачаліся нармальна з 1 верасня. Але на першым курсе гістарычнага факультэта яны праходзяць з перабоі. Вядучыя дысцыпліны, як гісторыя народнага СССР, гісторыя дэкасавага грамадства і старажытнага Усходу, уводзіць у мовазнаўства зусім не выкладваюцца. Зараз у расклад унесены толькі палітаномія, руская мова і фізкультура. Больш чатырох гадзін вучобы ў дзень не бывае, а два дні ў паспівячкі «нагружаны» толькі двума гадзінамі.

Па выражэнню намесніка дэкана гістафа т. Шабуні, гэта часовае «камбінаванне» з прычыны адсутнасці калраў. Вось у тым-то і бяды, што асноўных работнікаў (дэкан гістафа Пялюкоў, дацэнт Ломіцэў) перад пачаткам вучэбнага года дырэкцыя ўніверсітэта адпусціла ў адпачынак, прадаставіўшы самі сабе студэнтаў першага курса. Яшчэ і зараз невядома, калі п'юным ходам распачнуцца заняткі на гэтым вядучым факультэце. Ад тав. Шабуні можна пачуць адно: «вядзем перагаво-

ры», «атрымалі агоду», «днямі прыязджае адпачынак». З боку ректара ўніверсітэта таксама не адчуваецца адказнасці за забеспячэнне выкладання асноўных прадметаў на першым курсе. Да перакурнікаў трэба было прыняць асабліва ўвагу, паколькі гэтыя людзі ўпершыню прышлі ў вышэйшую школу. Для іх многа невядомага і неэразумелага. Напрыклад, няма неабходнага самастойна працаваць новых навук, правільна весті канспект і над кнігай, правільна лекцыя і адслухаць лектара. Кіраўніцтва дэканатаў абавязана было навучыць першакурснікаў гэтаму, арганізаваць па гэтым пытаннях гутаркі навуковых партыяў. Але ні на адным факультэце не прароблена такой работы. І таму ў канспектах многіх студэнтаў поўная неарабірыць.

Адсутнічае палітыка-выхаваўчая работа са студэнтамі ўніверсітэта. Не робіцца асабліва лекцыі і дэклады па хваляючых студэнтаў пытаннях міжнароднага і ўнутранага становішчы. Уся выхаваўчая работа падменена дэманстрацыйнай кіраўніцтва і работай 2-3 гуртковай і міронаў.

АБЛАСНАЯ НАРАДА НАРОДНЫХ СУДДЗЯЎ

Завочылася нарада народных суддзяў Менскай вобласці. У яе рабоце прынялі таксама ўдзел работнікі Вярхоўнага суда БССР, абласной пракуратуры і калегіі абаронаў.

Нарада заслухала дэклад народнага камісара юстыцыі БССР, члена Вярхоўнага суда СССР тав. Лодзьска аб новым законе аб суддзёўстве БССР, Саюзных і Аўтаномных рэспублік і аб перабудове ў сувязі з гэтым работы народных суддзяў.

Таварышы, выступаўшы ў спрэчку, гарача віталі закон аб суддзёўстве, прыняты Другой Сесіяй Вярхоўнага Савета СССР.

— Воратні народы, — сказаў у сваім выступленні выконваючы абавязкі старшыні Менскага абласнога суда тав. Абрамэвіч, — імкнуліся развіваць работу суда, дыскредытаваць зовечкае правасуддзё ў вачах працоўных. Гэта абавязвае нас яшчэ больш энергічна ўвацца за ліквідацыю вынікаў шкодлівага.

Удзельнікі нарады прынялі рашэнне,

у якім вызначан рад канкрэтных мерапрыемстваў па далейшаму паліпавенню і перабудове работы суддзяў.

Нарада абавязала народныя суддзёўскія органы разглядзець судовыя справы і індывідуальна разгавары на кожным устаноўлены выпадках беспадстаўнага аддання суду і асабліва заключэння пад варту, прыцягваючы вінаватыя і гэтым асоб да адказнасці. Задача народдзёў — не паслабляць суровай барацьбы з ворагамі народа, не паслабляць каральнай палітыкі па справах аб раскравданні сацыялістычнай маёмасці, спекуляцыі, хуліганстве і па ачальнасцях супроць асобы грамадзян (напблб, вянгага і т. д.) і ў той-жа час не дапускаць асуджэння ў крмінальным парадку за незначныя і малаважныя праступкі, якія падлягаюць разгляду ў дысцыплінарным і адміністрацыйным парадку.

Пасля нарады для народдзёў быў арганізаван аднадзённы семінар па практычных пытаннях работы народдзёў.

КАРОТКІ КУРС ГІСТОРЫ ПАРТЫІ У ЖУРНАЛЕ «ПАРТСТРОИТЕЛЬСТВО»

У чарговым вераснёўскім і кастрычніцкіх нумарах журнала «Партстройствство» будзе поўнасна напружана Кароткі курс гісторыі Усёсаюзнай Камуністычнай партыі (большэвікоў).

Кожны камуніст камасмолец, кожны партыйны і непартыйны актывіст павінен набыць гэтыя нумары журнала «Партстройствство».

Падпіска праводзіцца ва ўсіх шкотовых агенцтвах.

ДОМ АДПАЧЫНКУ РАБОЧЫХ ІЛЬНАКАМБІНАТА

ОРША. У былым соўгасе «Высокае», у прыгожым мясцовасці, адкрыт дом адпачынку для рабочых Аршанскага ільнакамбіната. Там дзятр адпачывае першая партыя — 28 рабочых і работніц часальнага цэха. Рабочыя добра адзываюцца аб сваім доме адпачынку.

З пачатку бягучага года прафарганізацыя камбіната накіравала ў дамы адпачынку, санаторыі і на курорты 161 чалавека.

А. АБРАМАУ.

ПРЭМ'ЕРА «ЧАЛAVEК З РУЖЖОМ»

Гастролі Віцебскага Беларускага дзяржаўнага тэатра праходзяць у Менску з вялікім поспехам. Далёка ўжо 45 спектакляў, якія прагледзелі больш 22 тысяч глядачоў. Асаблівы поспех маюць спектаклі: «Машча» Гурка, «Любоў Ярэна» Трэвія, «У пущах Палесся» Коласа, «Дзеці Ванюшына» Найдзевана. Тэатр прабудзе ў Менску яшчэ дзень 30. Да канца сваіх гастролёў ён паставіць прэм'еру «Чалавек з ружжом» Паголіна, у якой паказваюцца вобразы геніяльнага Леніна. Над роллю Леніна працуе артыст Мачулаў. Ставіць п'есу рэжысёр Вільяр і Тамарын, мастак — Марыкс. У другой палове кастрычніка тэатр вяртаецца ў Віцебск.

ДЗЕННІК

Нарада прапанавала ў Сталінскага раёна аб'яднаць 16 верасня, у 7 гадзін вечара, ў Які абавязкова.

Вын. абавязкі адназнага рэдактара Д. Т. ЛЕБЕДЗЕУ.

БЕЛАРУСКАЯ БАЗА ЛАБАТОРНАГА АБСТАЛЯВАННЯ І РЭАКТЫВАУ БЕЛАПТЭКАУПРАВЛЕННЯ

(Менск, Советская, 57, тэлеграфны адрас: Менск, «Лабораектыв»), абвешчае да ведама «Фізіка» лабараторыі, размешчаных на тэрыторыі БССР, што ў ПРАВОДЗІЦА ПРЫЁМ ЗАЯВАК НА ХІМІЧНЫЯ РЭАКТЫВЫ І ЛАБАТОРНАЕ АБСТАЛЯВАННЕ НА 1938 Г. ПА НАСТУПНАЙ ФОРМЕ:

НА ХІМІЧНЫЯ РЭАКТЫВЫ (або лабараторнае абсталяванне)

№№ п. п. па пераборцы рэактыву (Совзнабор)	Назва хімічнага рэактыву (або лабараторнага абсталявання)	Алічбы вагнору	Агульная аплата	Завулена на 1938 г.		Выдзелена па дагавору 1938 г.		Учот выканання дагавора											
				Кол.	Сума	Кол.	Сума	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Заяўкі на лабараторнае абсталяванне і хімічныя рэактывы складаюцца раздзелна. Формы заяўкі спажываюцца на тэрыторыі БССР, што ў ПРАВОДЗІЦА ПРЫЁМ адпаведным парадкам, паваланы ў пракурорскіх тэста «Совзнаборектыва» на 1938 г. Заяўкі, складзеныя не па форме, прымацца не будуць. Заяўленыя прадукцыі адпавядаюць у адрасных поштах, паваланых у пракурорскіх тэста «Совзнаборектыва» на 1938 г. Тэрмін пачатку заявак да 5 кастрычніка 1938 г. Прыём па пытаных заявак штодзённа ад 10 да 2-х гадзін дня.

Дзяржаўная Флармонія БССР абвешчае ПРЫЁМ СПЕВАКОЎ І ТАНЦОРАЎ

у асабліва Беларускай народнай песні і плясці.

ІСПЫТЫ будуць праводзіцца з 28 верасня г. г. Прыезд аплываюцца толькі прыятым на работу ў ДЫРЭКЦЫЯ.

РАЗВОДЗЬЦЕ КРОЛІКАЎ!

КАЛГАСЫ, КАЛГАСНІКІ, АДНААСОБНІКІ, РАБОЧЫЯ, СЛУЖАЧЫЯ! БЕЛЗАГОТПУШНІНА ПРЫСТУПІЛА ДА ПРОДАЖУ ЖЫВЫХ КРОЛІКАЎ ДЛЯ РАЗВІДЗЕННЯ. Загатоўчыцы цывы на кролікаў шыкуры ПРАВАДЗІЦА ПРЫЁМ ашкуру парадззена кролікаў за 7 руб. 40 кап., за шыкуру беспароднага кролікаў за 5 руб. 40 кап. Адачачома в прывалы жывых кролікаў ПРАВОДЗІЦА ПРЫЁМ ашкуру і выдываць грашовыя аяноса. КУПІЦЬ ЖЫВЫХ КРОЛІКАЎ МОЖНА ў ЛЮБЫМ РАЁННЫМ ЗАГАТОВЧЫМ ПУНКЦЕ БЕЛЗАГОТПУШНІНА.